

Naziv:

JAVNE NABAVKE-TAJNI POSLOVI - Studije slučaja iz Crne Gore 2011./2012.

Autor:

Dejan Milovac, Direktor Programa za urbanizam
Ines Mrdović, Koordinator Programa za urbanizam

Asistenti:

Maja Aleksić, asistent za javne nabavke
Nataša Seferović, asistent za urbanizam - Podgorica
Marijana Subotić, asistent za urbanizam - Herceg Novi
Jovana Bulatović, asistent za urbanizam - Bar

Kontakt:

Mreža za afirmaciju nevladinog sektora - MANS
Dalmatinska 188, Podgorica, Crna Gora
Tel/fax +382.20.266.326, 266.327, 266.328
mans@t-com.me, www.mans.co.me

JAVNE NABAVKE-TAJNI POSLOVI

Studije slučaja iz Crne Gore, 2011./2012.

Podgorica, 2012

SADRŽAJ

1. UVOD	6
2. MONITORING JAVNIH NABAVKI	7
3. ISTRAŽIVANJE KRŠENJA ZAKONA O JAVNIM NABAVKAMA	9
3.1. Favorizovanje kompanija i povećanje cijene nabavke	10
Studija slučaja 1 - Risan-Žabljak, Dionica: Tunel "Ivica"	10
Studija slučaja 2 - Risan-Žabljak, Dionica:Ulaz u Tunel "Ivica" - Motički Gaj	13
3.2. Povećanje ukupne cijene posla i dodatni radovi	15
Studija slučaja 3 - Izgradnja miniobilaznice oko Nikšića	15
Studija slučaja 4 - Izgradnja treće trake puta Podgorica - Cetinje	16
Studija slučaja 5 - Izgradnja Gradske biblioteke u Podgorici	18
3.3. Prekoračenje rokova i naplate penala	23
Studija slučaja 6 - Ugovor između Pošte i moćnog predsjednika Opštine Bar	23
Studija slučaja 7 - Izgradnja Sportske dvorane u Kotoru	29
Studija slučaja 8 - Izgradnja mosta na Port Mileni	31
Studija slučaja 9 - Put Krapina u Budvi	32
3.4. Kršenja načela konkurencije i transparentnosti	34
Studija slučaja 10 - Jalovište u Mojkovcu	34
Studija slučaja 11 - Izgradnja nadvožnjaka u Baru	35
3.5. Konflikt interesa	37
Studija slučaja 12 - Izgradnja puta Tomaševo-Pavino Polje	37
Studija slučaja 13 - Izgradnja zaobilaznice oko Žabljaka	38

1. UVOD

Ova publikacija nastala je kao rezultat sprovođenja projekta o kontroli postupaka nabavki za javne radove, čije su pojedinačne procijenjene vrijednosti iznad 100.000 eura. Projekat je u periodu 2011/2012 godina sprovodila Mreža za afirmaciju nevladinog sektora (MANS) uz finansijsku podršku Delegacije Evropske komisije u Crnoj Gori.

U posmatranom periodu MANS je pratio proceduru sprovođenja svih postupaka dodjele javnih radova, koje se odnose na ugovore sa kompanijama ukupne vrijednosti veće od 100.000 eura. Takođe smo analizirali i više postupaka javnih nabavki iz perioda prije 2011. godine, koji su nam prijavljeni po osnovu SOS linije za korupciju. Upravo takvi primjeri su, nakon detaljne analize, pokazali neka od najdrastičnijih kršenja Zakona o javnim nabavkama.

U okviru ove publikacije MANS je posebno obradio najčešća kršenja Zakona o javnim nabavkama na koje smo zabilježili tokom perioda monitoringa i istraživanja. Ona se odnose na favorizovanje kompanija povezanih sa donosiocima odluka, naknadno povećanje ukupne cijene posla i uvođenje dodatnih radova kao opravdanja za višu konačnu cijenu posla, prekoračenje rokova za realizaciju ugovora i propuštanje naplate penala koji su definisani ugovorom, kršenje načela konkurencije i transparentnosti i konflikt interesa među učesnicima postupka javne nabavke.

Istraživanje za potrebe ovog projekta je rađeno isključivo na osnovu dokumentacije dobijene korišćenjem Zakona o slobodnom pristupu informacijama. U tu svrhu je prikupljena velika količina podataka koja uključuje kompletnu tendersku dokumentaciju za pojedine javne radove, ali i ugovore koje su naručioci potpisivali sa izabranim ponuđačima. Kako je jedan od ciljeva projekta bilo i povećanje transparentnosti cjelokupnog postupka dodjele ugovora o javnim radovima u Crnoj Gori, MANS je ovu dokumentaciju učinio dostupnu i javnosti na svojoj internet prezentaciji¹.

Pored toga, dokumentacija je poslužila za sastavljanje studija slučaja koje se nalaze u ovoj publikaciji ali i za podnošenje brojnih krivičnih prijava protiv državnih organa-naručilaca javnih radova i kompanija njihovih vlasnika za koje se sumnjalo da krše Zakon o javnim nabavkama.

Ova publikacija je sačinjena uz podršku Evropske unije. Za sadržaj publikacije odgovorna je isključivo Mreža za afirmaciju nevladinog sektora - MANS, a stavovi iznijeti u ovoj publikaciji se ne mogu smatrati stavovima Evropske unije.

¹ <http://www.mans.co.me/odrzivi-razvoj/javni-radovi/>

2. MONITORING ZAKONA O JAVNIM NABAVKAMA

U periodu od januara 2011. godine do kraja jula 2012. godine MANS je realizovao monitoring sprovođenja javnih nabavki za infrastrukturne radove, čija je pojedinačna vrijednost veća od 100.000 eura, obuhvatio je sve institucije koje su obveznici primjene Zakona o javnim nabavkama. Ipak, ubjedljivo najveći broj poziva za poslove preko 100.000 eura objavile su Direkcija za saobraćaj i Direkcija javnih radova - oko 90 %.

Preostalih 10 % uglavnom se odnosi na javne nabavke Agencije za izgradnju i razvoj Podgorice, Agencije za izgradnju i razvoj Herceg Novog, Opštine Budva, Opštine Bar, Opštine Pljevlja, Opštine Tivat, Ministarstva kulture i Javnog preduzeća za upravljanje morskim dobrom.

Tokom pomenutog perioda, MANS je sa sajta Direkcije za javne nabavke prikupio ukupno 208 javnih poziva za infrastrukturne radove, koje su pojedinačne vrijednosti preko 100.000 eura. U odnosu na taj broj naručiocu su donijeli 158 odluka o dodjeli ugovora izabranim ponuđačima.

Kako bi istražili da li je tender sproveden u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama, koristili smo Zakon o slobodnom pristupu informacijama, odnosno podnosili zahtjeve za informacijama naručiocima javnih nabavki tražeći od njih tendersku dokumentaciju (koja obuhvata ponude ponuđača, zapisnik o upoređivanju i ocjeni tih ponuda, eventualne prigovore koje su podnosili ponuđači), kao i ugovore koje su naručiocu potpisali sa izabranim ponuđačima.

Prikupljajući dokumentaciju na ovaj način ukupno smo podnijeli 1.467 zahtjeva za slobodan pristup informacijama, pri čemu je zabilježen visok procenat dobijenih odgovora od institucija. Naime, u 95 odsto slučajeva dostavljena nam je dokumentacija koju smo tražili, dok su u odnosu na preostalih pet odsto podnijete žalbe.

Takođe, MANS je posebno pratio primjenu 15 strateških ugovora o javnim radovima velikih vrijednosti, na državnom i lokalnom nivou, a analizirajući ove radove upućivali smo dodatne zahtjeve za slobodan pristup informacijama. U odnosu na pomenutih 15 ugovora provjeravali smo da li su poštovani rokovi gradnje, da li se ti rokovi prolongiraju i zaključuju aneksi ugovora, te naročito da li naručiocu naplaćuju penale od izvođača radova, kao kaznu zbog neispunjenja ugovornih obaveza. Sprovodeći ovu aktivnost uputili smo ukupno 156 zahtjeva za slobodan pristup informacijama, na koje nam je odgovoreno.

Svu prikupljenu dokumentaciju MANS je objavio na svom sajtu, u posebnoj sekciji koja se odnosi na postupak javnih nabavki za javne radove. U posmatranom periodu, na sajtu je postavljeno 118 ugovora, što uz 462 ostalih dokumenata, daje ukupnu brojku od 580 različitih dokumenata koji su objavljeni i kao takvi dostupni su svim zainteresovanim licima.

U periodu od januara 2011. do kraja jula 2012. godine uputili smo 88 inicijativa Direkciji za javne nabavke, od koje smo tražili da ocijeni zakonitost pojedinih postupaka javnih nabavki, za koje je postojala objektivna sumnja da nijesu sprovedeni u skladu sa zakonskim propisima.

Iako sa zakašnjenjem, Direkcija za javne nabavke je odgovorila na sve naše inicijative, ali je problematično to što u jednom broju slučajeva nije ponudila decidno tumačenje da li je postupak javne nabavke prekršen ili ne. Nasuprot tome, u nekim slučajevima je utvrdila nezakonito postupanje naručilaca javnih nabavki prilikom dodjele ugovora, a u nekim nije konstatovala zakonska kršenja.

Na osnovu prikupljene dokumentacije i njene opsežne analize u dvadeset slučajeva smo utvrdili značajne nezakonitosti u sprovođenju postupka javnih nabavki, zbog čega smo Vrhovnom državnom tužilaštvu podnijeli ukupno 20 krivičnih prijava. Od toga je krajem 2011. podnijeto nekoliko krivičnih prijava, dok su ostale podnijete sredinom 2012. godine.

Sve krivične prijave su još u proceduri i tužilaštvo se za sada nije o njima javno izjašnjavalo. Krivične prijave su podnijete protiv odgovornih lica u institucijama zbog sumnje u zloupotrebu službenog položaja radi favorizovanja određenih firmi na štetu javnog interesa, dodjele poslova za znatno veće iznose nego što su bile procijenjene vrijednosti javnih nabavki, kršenja načela konkurencije i transparentnosti, zakonskih odredbi o konfliktu interesa. Najveća nezakonita postupanja detaljno su opisana u narednom poglavlju kroz studije slučaja.

3. ISTRAŽIVANJE KRŠENJA ZAKONA O JAVNIM NABAVKAMA

Ovo poglavlje sadrži konkretne primjere kršenja Zakona o javnim nabavkama kroz izradu studija slučaja, u kojima su detaljno opisana nezakonita postupanja ne samo naručilaca javnih nabavki, već i Komisije za kontrolu postupka javnih nabavki i kompanija koje su učestvovala na javnim tenderima.

Pojedini primjeri pokazuju kako su na štetu javnog interesa favorizovani određeni ponuđači, iako često nijesu ispunjavali tenderske uslove za učešće na javnom pozivu. Upravo ovim ponuđačima su dodjeljivani poslovi skuplji i po nekoliko miliona eura nego što su bile procijenjene vrijednosti javnih nabavki.

Takođe, naručioci javnih nabavki nerijetko su pribjegavali zaključenju aneksa ugovora o dodatnim radovima kojima je povećavana osnovna cijena posla. Isto tako, u svim analiziranim primjerima se pokazalo da su naručioci uvijek tolerisali prekoračenje rokova i nikada nijesu naplaćivali penale izabranom ponuđaču, kao ugovornu kaznu zbog kašnjenja u ispunjavanju ugovornih obaveza, iako su takve mogućnosti sadržane u svakom potpisanom ugovoru.

U ovom poglavlju je istovremeno opisano kako su naručioci narušavali načela konkurencije i transparentnosti postupka javnih nabavki, pri čemu su eliminisali povoljniji ili potencijalni ponuđači. Takođe, nekoliko slučajeva prikazuje grube povrede zakonskih odredbi koje se odnose na konflikt interesa. Naime, ispostavilo se da su stručni nadzor nad pojedinim radovima sprovodile firme, koje su u tom istom poslu bile podizvođači izabranom izvođaču radova.

Ono što je posebno zabrinjavajuće jeste postupanje državne Komisije za kontrolu postupka javnih nabavki, koja, shodno Zakonu o javnim nabavkama, kao najviša instanca treba da se brine o zakonitosti sprovođenja postupka javnih nabavki. MANS je u nekoliko slučajeva utvrdio da je upravo Komisija za kontrolu postupka javnih nabavki proizvoljno tumačila propise i kršila zakon favorizujući određene ponuđače, što je kao posledicu imalo oštećenje državnog Budžeta u stotinama hiljada eura.

Identifikujući različite oblike kršenja Zakona o javnim nabavkama MANS je državnom tužilaštvu podnio krivične prijave za najveći broj primjera koji su, kao studije slučaja, prikazani u nastavku ovog poglavlja. Takođe, u većem broju analiziranih primjera istovremeno su utvrđena različita kršenja zakona u odnosu na isti slučaj, ali su studije podijeljene shodno najdrastičnijem obliku prekršaja.

3.1. Favorizovanje kompanija i povećanje cijene nabavke

Ovaj dio poglavlja prikazuje dva slučaja u kojima je višestruko kršen Zakon o javnim nabavkama i favorizovane određene kompanije na štetu javnog interesa. Drastičnost nezakonitog postupanja naročito se odnosi na činjenicu da je Direkcija za saobraćaj izabranim ponuđačima omogućila da dobiju višemilionske poslove, a da uopšte nijesu zadovoljili uslove tendera i dokazali finansijsku sposobnost za realizaciju konkretne javne nabavke.

Studija slučaja 1 - Risan-Žabljak, Dionica: Tunel "Ivica"

Direkcija za saobraćaj je u oktobru 2008. godine objavila poziv za izbor najpovoljnijeg ponuđača za izgradnju puta Risan-Žabljak, na dionici Šavnik-Grabovica-Tunel „Ivica“. Vrijednost posla, koji je finansiran iz državnog Budžeta na period od sedam godina, procijenjena je na 14,5 miliona eura.

4. Procijenjena vrijednost nabavke

Procijenjena vrijednost nabavke je 14.500.000,00 €.

Nabavka će se finansirati iz Budžeta Crne Gore na period od 7 godina.

Izvođaču će biti isplaćivana sredstva na njegov račun u roku od 7 godina od dana potpisivanja ugovora, a po kvartalnim anuitetima.

Posao je u decembru 2008. godine dobila firma „Putevi“ iz Užica, Srbija, koja je jedina dostavila ponudu po cijeni od 17,5 miliona eura. Proizilazi da je posao dodijeljen za čak tri miliona eura više nego je procijenjen, što znači da

Direkcija za saobraćaj nije iskoristila zakonsku mogućnost da poništi javnu nabavku.

Naime, Zakon o javnim nabavkama daje mogućnost ponuđaču da poništi postupak, ukoliko su ponuđene cijene znatno veće od procijenjenih, a takav potez bi u konkretnom slučaju bio optimalan sa aspekta javnog interesa.

Osam mjeseci kasnije Direkcija za saobraćaj je raskinula ugovor sa „Putevima“, a MANS-u ni do danas nije dostavljena dodatna dokumentacija kako bismo utvrdili razloge raskida. Odmah nakon raskida ovog ugovora Direkcija za saobraćaj je u avgustu 2009. godine pokrenula pregovarački postupak bez prethodnog objavljivanja poziva tako što je na adrese četiri firme uputila zahtjev za dostavljanje ponuda. Ovaj zahtjev Direkcija je poslala podgoričkim firmama „PORR“, „Tehnoput“ i „Bemax“, kao i „Mehanizaciji i programu“ iz Nikšića. U zahtjevu je navela da ponuđena cijena ne može biti veća od 17,5 miliona eura, koliko je bilo ugovoreno sa „Putevima“.

XI. INFORMACIJE O PONUĐENIM CIJENAMA

Cijena najpovoljnije ponude - 17.546.108,64 € sa PDV-om

Najniže ponuđena cijena - 17.546.108,64 € sa PDV-om

Najviše ponuđena cijena - 17.546.108,64 € sa PDV-om

Iz zapisnika o otvaranju ponuda

Vrlo je zanimljivo da je Direkcija za saobraćaj od nadležnog organa, odnosno Direkcije za javne nabavke dobila saglasnost za sprovođenje pregovaračkog postupka tek 20 dana pošto je objavila poziv, iako je po zakonu bila dužna da prvo dobije saglasnost, pa tek onda objavi poziv.

<p>DIREKCIJA ZA SAOBRAĆAJ</p> <p>Broj: 02-6682/1 Podgorica, 03.08.2009.godine</p> <p>ZAPISNIK SA OTVARANJA PONUDA</p> <p>po pregovaračkom postupku bez prethodnog objavljivanja poziva za javno nadmetanje – Poziv br. 13/09, za izbor najpovoljnije ponude za izvođenje radova na izgradnji puta Risan – Žabljak, dionica Šavnik – Grabovica – Tunel «Ivica», L=11,14 km</p>	<p>Podgorica, 24.08.2009. godine</p> <p>CRNA GORA Direkcija za saobraćaj Kabinet Direktora - g-dina Veselina Grbovica, dipl.ing. -</p> <p><i>Podgorica</i></p> <p>Predmet: Zahtjev za davanje prethodne saglasnosti o ispunjenosti uslova za sprovođenje pregovaračkog postupka bez prethodnog objavljivanja poziva za javno nadmetanje za javnu nabavku « izvođenje radova na izgradnji puta Risan – Žabljak, dionica Šavnik – Gabovica – Tunel „ Ivica „ L = 11,14 km » čija procijenjena vrijednost iznosi 14.500,000,00 eura, (Vaš akt broj 02-6345/1 od 17.jula 2009.godine i dopunskog akta broj 01-6345/2 od 19.avgusta.2009.godine,</p>
--	--

Dokumentacija koja potvrđuje da je Direkcija nazakonito objavila poziv - poređenje datuma

Kompanija „Bemax“ je jedina dostavila ponudu, pa je sa njom u decembru 2009. godine zaključen ugovor o izvođenju radova za ukupnu cijenu od 17,5 miliona eura. Međutim, Direkcija za saobraćaj je drastično prekršila Zakon o javnim nabavkama dodjeljivanjem posla „Bemaxu“, jer ova kompanija nije ispunila uslove koji su traženi tenderom.

Naime, u okviru niza dokaza, koje je trebalo dostaviti, ponuđač je bio dužan da dostavi potvrdu da ima pristup kreditnim ili drugim finansijskim sredstvima u visini ponude, što u konkretnom slučaju iznosi tačno 17,5 miliona eura.

Umjesto dokaza, preduzeće „Bemax“ je dostavilo sopstvenu izjavu u kojoj je navelo da je u tom trenutku izvodilo radove u vrijednosti od 55 miliona eura i da je, shodno tome, kreditno sposobno da samostalno finansira radove na izgradnji puta Risan-Žabljak.

Proizilazi da je „Bemax“ sam sebi garantovao za kreditna sredstva i ovakva izjava nesumnjivo nije relevantan dokaz, zbog čega je Direkcija za saobraćaj bila dužna da ponudu odbaci kao neispravnu.

**IZJAVA
PONUĐAČA O KREDITNOJ SPOSOBNOSTI**

Izjavljujemo da, u ovom trenutku, preduzeće Bemax d.o.o. iz Podgorice izvodi radove u vrijednosti od **55.484.180,44 €**, i samim tim je kreditno sposobno da, samostalno, iz ostvarenog profita, finansira radove na izgradnji puta Risan-Žabljak, Dionica: Šavnik-Grabovica-Tunel Ivica (L=11,14 km).

Izjava o kreditnoj sposobnosti Bemaxa

Takođe, ovo nije bio jedini razlog da se ponuda „Bemaxa“ odbaci, jer je njegov dokaz o plaćanju poreza bio stariji od šest mjeseci, što Zakonom o javnim nabavkama nije dozvoljeno. Naime, „Bemax“ je 3. avgusta u okviru svoje tenderske dokumentacije dostavio potvrdu o plaćenim porezima i doprinosima na kojoj je datum 28. januar 2009. godine, što znači da je u momentu otvaranja ponuda ona bila nevažeća. Dakle, ovo je bio još jedan razlog da se ponuda „Bemaxa“ ocijeni kao neispravna, ali se to nije desilo.

Podgorica, 28.01.2009. god.
NK

Na osnovu člana 6 Zakona o poreskoj administraciji («SL. list RCG», br. 65/01 ... 29/05) a u vezi sa članom 165 Zakona o opštem upravnom postupku («SL. list RCG», br. 60/03) u postupku po zahtjevu DOO «BEMAX» PIB 02643448, Poreska uprava Područna jedinica Podgorica i z d a j e

UVJERENJE

Da je poreski obveznik DOO «BEMAX» PIB 02643448, sa sjedištem u Podgorici u Ul. Mihaila Lalića bb, izmirio dospjele akontacije po osnovu poreza, doprinosa, takse, naknada i drugih novčanih davanja utvrđenih zakonom, sa stanjem na dan 31.12.2008.godine.

Poresko uvjerenje Bemaxa

Na osnovu ovog slučaja MANS je podnio krivičnu prijavu protiv odgovornih u Direkciji za saobraćaj zbog zloupotrebe službenog položaja na štetu javnog interesa, ali i direktora „Bemaxa“ koji se sumnjiči za zloupotrebu u privrednom poslovanju. Do momenta štampe ove publikacije MANS nije dobio bilo kakav odgovor od državnog tužilaštva.

Studija slučaja 2 - Risan-Žabljak, Dionica:Ulaz u Tunel "Ivica"- Motički Gaj

Kada je u februaru 2008. godine objavila javni poziv za izgradnju tunela „Ivica“, na dijelu puta Risan-Žabljak, Direkcija za saobraćaj je vrijednost ovog posla utvrdila na 16 miliona eura.

Zainteresovani ponuđači su iz javnog poziva mogli da saznaju da će posao biti finansiran iz državnog Budžeta. Međutim, Direkcija za saobraćaj je, tek nakon što je izabrala ponuđača i sa njim zaključila ugovor, definisala da će plaćanja biti vršena u roku od sedam godina, po kvartalnim anuitetima.

Dakle, potencijalnim ponuđačima ova informacija nije bila dostupna u vrijeme objave javnog poziva, što je moglo da utiče na njihovu eventualnu zainteresovanost za učešće u postupku javne nabavke. Istovremeno, na ovaj način je prekršen Zakon o javnim nabavkama, odnosno narušena su načela transparentnosti i konkurencije.

Od četiri ponude, koliko je bilo dostavljeno po javnom pozivu, Direkcija za saobraćaj je po kriterijumu najniže ponuđene cijene kao najpovoljniju izabrala ponudu austrijske firme „PORR Technobau“ za ukupnu cijenu od nešto preko 21 milion eura. Iako se radilo o znatno većoj cijeni od procijenjene, Direkcija ni u ovom slučaju nije iskoristila zakonsku mogućnost da poništi javnu nabavku, već je na štetu javnog interesa odlučila da ugovori posao za čak pet miliona veću sumu.

XI. INFORMACIJE O PONUĐENIM CIJENAMA	
Cijena najpovoljnije ponude	- 21.181.513,78 € sa PDV-om
Najniže ponuđena cijena	- 21.181.513,78 € sa PDV-om
Najviše ponuđena cijena	- 27.822.619,19 € sa PDV-om

Iz zapisnika o otvaranju ponuda

Sa druge strane, pregledom tenderske dokumentacije jasno se vidi da je Direkcija, ne samo dodijelila posao za znatno veću sumu novca, već je i favorizovala firmu „PORR Technobau“, jer je njena ponuda trebalo da bude odbačena kao neispravna.

Naime, ponuđači su kao dokaz finansijske sposobnosti morali da dostave potvrdu da imaju pristup kreditnim ili drugim finansijskim sredstvima dovoljan da obezbijedi novčane tokove tokom izvođenja radova.

Iznos tih sredstava morao je da bude najmanje u iznosu ponuđene cijene. Firma „PORR Technobau“ je, i pored tako jasnog uslova, dostavila bankarsku garanciju za pristup kreditnim sredstvima u visini od 17,5 miliona eura, dok je ista trebalo da bude izdata na iznos ponuđene cijene, što je u konkretnom slučaju trebalo da glasi na sumu od 21 milion eura. Samim tim, ponuda je bila neispravna, jer firma nije ispunila uslove koji su traženi javnim pozivom, čime je još jednom prekršen Zakon o javnim nabavkama.

dokaz da ima pristup kreditnim sredstvima na iznos 17 500 000, 00 € (u visini građevinskih radova iz ponude) –Bank Austrija Creditanstalt , i istovremeno izjava da sredstva ponuđača nisu u blokadi, naveden broj zaposlenih u preduzeću Porr Technobau und Umwelt

Umjesto bankarske garancije

Isto tako, ugovorom je bilo predviđeno da posao bude završen do kraja 2009. godine. Međutim, u maju 2010. radovi su još bili u toku, pa je Direkcija za saobraćaj sa firmom „PORR Technobau“ potpisala aneks kojim je rok za završetak posla pomjeren za kraj oktobra iste godine.

Član 3.
Ukupan iznos radova po inoviranim predmjeru iznosi 20.923.240,55 € bez obračunatog PDV-a. i to:

Međutim, ovim aneksom ugovora nije samo produžen rok za završetak radova, već je sada utvrđena nova cijena posla, koja je po inoviranom predmjeru iznosila blizu 21 miliona eura, ali bez uračunatog poreza na dodatu vrijednost. Kada se na tu sumu uračuna ovaj porez, znači da je ukupna cijena posla na kraju bila oko 24,5 miliona, što je za nevjerovatnih osam miliona eura više od procijenjene vrijednosti javne nabavke.

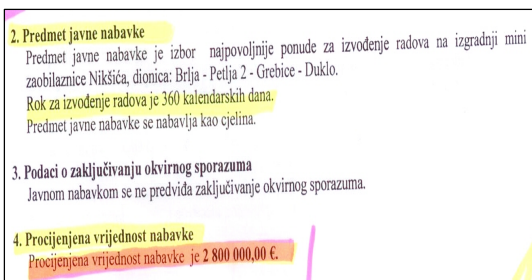
Postupajući po ovom slučaju MANS je, zbog kršenja zakona i zloupotrebe službenog položaja na štetu javnog interesa, podnio krivičnu prijavu protiv odgovornih u Direkciji za saobraćaj. Ova krivična prijava je u momentu zaključenja ove publikacije i dalje čekala na procesuiranje.

3.2. Povećanje ukupne cijene posla i dodatni radovi

Nekoliko narednih studija slučaja pokazuje kako su investitori omogućavali naknadne i viškove radova, čime se višestruko povećavala ugovorena cijena posla. U prikazanim primjerima aneksi na ugovore, kojima se odobravaju dodatne vrijednosti radova, potpisivani su nekoliko mjeseci, ili čak nekoliko godina nakon što je istekao rok iz osnovnog ugovora o izvođenju radova. Takođe, često nije ni poznato o kakvim je naknadnim radovima riječ.

Studija slučaja 3 - Izgradnja miniobilaznice oko Nikšića

Direkcija za saobraćaj je u februaru 2008. godine objavila poziv za izbor najpovoljnijeg ponuđača na izgradnji miniobilaznice oko Nikšića. Rok za izvođenje radova bila je jedna godina, dok je javna nabavka procijenjena na vrijednost od 2,8 miliona eura.

Od tri dostavljene ponude, Direkcija za saobraćaj je, po kriterijumu najniže cijene, kao najpovoljnijeg ponuđača izabrala nikšićku firmu „Mehanizacija i programat“ za cijenu od 3,6 miliona eura.

Dakle, radilo se o ponudi koja je bila za čak 880 hiljada eura veća od procijenjene vrijednosti javne nabavke, a Direkcija za saobraćaj ni u ovom slučaju nije iskoristila zakonsku mogućnost da poništi javni poziv, jer su ponude bile znatno veće od procijenjene vrijednosti javne nabavke.

Ugovor o izvođenju radova je potpisan u martu 2008. godine i definisao je da miniobilaznica bude izgrađena u roku od godine. Shodno utvrđenim uslovima, firmi „Mehanizacija i programat“ su kvartalno isplaćivane rate za izvedene radove.

Za tri godine, odnosno od oktobra 2008. do oktobra 2011. godine Direkcija za saobraćaj je po ovom poslu isplatila ukupno 15 rata, koje su sve bile na isti iznos, odnosno 245.382 eura. Prilikom isplate poslednje rate u oktobru 2011. godine potpisan je aneks ugovora kojim je osnovna cijena posla uvećana za 263.134 eura, zbog naknadnih radova.

Član 1.

Ugovorena cijena, zbog viška i naknadnih radova, uvećava se za iznos od 263.134,62 eura sa PDV-om.

Cijena uvećana za preko 260.000 eura

Dakle, aneks o naknadnim radovima je zaključen tri i po godine nakon potpisivanja osnovnog ugovora i u vrijeme kada je izgradnja minibilaznice Nikšića već uveliko trebalo da bude završena, tako da je nejasno kako su se odjednom pojavili ovi radovi i da li su uopšte i izvedeni.

Istovremeno, na ovaj način je ukupna vrijednost posla dostigla blizu četiri miliona eura, odnosno poreske obveznike Crne Gore je on koštao čak 1,2 miliona eura više nego što je bila procijenjena vrijednost javne nabavke. MANS je i po ovom slučaju podnio krivičnu prijavu, ali do danas nema reakcije državnog tužilaštva.

Studija slučaja 4 - Izgradnja treće trake puta Podgorica - Cetinje

Direkcija za saobraćaj je u februaru 2010. godine objavila javni poziv za izgradnju treće trake na putu Podgorica-Cetinje. Vrijednost ove javne nabavke iznosila je 2,5 miliona eura, dok je posao trebalo da bude završen u roku od tri mjeseca.

Ponude je dostavilo sedam firmi, a kao najpovoljnija je izabrana ponuda podgoričkog „Tehnoputa“ za ukupnu cijenu od blizu 1,3 miliona eura.

Međutim, na ovu odluku se Komisiji za kontrolu postupka javnih nabavki žalila firma „Bemax“ iz Podgorice, tvrdeći da je ponuda „Tehnoputa“ neispravna, zato što ta kompanija nema uredno izmirene poreske obaveze.

Prema tome, poslodavac je dužan da prilikom isplate zarada uplati porez na dohodak i doprinose za obavezno socijalno osiguranje, što znači da ukoliko nije bilo isplate zarade ne postoji ni poreska obaveza.

Naime, ukoliko je posljednja isplata zarada bila npr. u avgustu 2009. godine, podnijet je OPD1 obrazac za taj mjesec i plaćeni porezi i doprinosi za navedena primanja, smatra se da po tom osnovu, poreski obaveznik nema neizmirenih poreskih obaveza.

Tumačenje Komisije

Komisija je prihvatila ovu žalbu, nalažući Direkciji za saobraćaj da donese novu odluku. Pri tome, Komisija je potpuno zanemarila mišljenje Ministarstva finansija koje je dalo tumačenje da je „Tehnopot“ uredno izmirivao poreske obaveze. Naprotiv, Komisija je proizvoljno tumačila propise i donijela nezakonitu odluku favorizujući „Bemax“, što je potvrđeno i presudom Upravnog suda, koji je u junu 2010. godine presudio u korist „Tehnoputa“.

Međutim, ugovor o dodjeli posla, ali sada „Bemax-u“, je već bio zaključen (krajem marta 2010. godine) i to za sumu od preko 1,6 miliona eura. Tako da se može zaključiti da je zbog pogrešne odluke Komisije za kontrolu postupka javnih nabavki državni Budžet oštećen za oko 300 hiljada eura, koliko je iznosila razlika u odnosu na ponudu „Tehnoputa“.

Takođe, Direkcija za saobraćaj i „Bemax“ su krajem decembra potpisali aneks, kojim je osnovna vrijednost ugovora zbog naknadnih radova povećana za 61 hiljadu eura. Nije poznato o kakvim se naknadnim radovima radilo, te kako je moguće da aneks bude potpisan u vrijeme kada su radovi na izgradnji treće trake na putu Podgorica-Cetinje već bili okončani.

Član 1.

Ugovorena cijena radova iz osnovnog ugovora, zbog naknadnih i viška radova izvedenih po nalogu Investitora, Nadzornog organa i na osnovu Prvog izvještaja Komisije za tehnički pregled izvedenih radova, broj: 02-9791/2 od 18.11.2010. god., radi povećanja bezbjednosti i stabilnosti rekonstruisanog putnog pravca, uvećava se za iznos od **61.076,66 €** sa PDV-om i ukupno iznosi **1.678.094,02 €** sa PDV-om.

Iz Aneksa osnovnog ugovora

MANS je, zbog zloupotrebe službenih ovlašćenja na štetu državnog Budžeta, podnio krivičnu prijavu protiv odgovornih u Komisiji za kontrolu postupka javnih nabavki.

Studija slučaja 5 - Izgradnja Gradske biblioteke u Podgorici

Prvi ugovor za nadogradnju Gradske biblioteke je zaključen između Agencije za izgradnju i razvoj Podgorice i kompanije "Cijevna Komerc" još u septembru 2006. godine. Ugovorena vrijednost posla iznosila je preko 550 hiljada eura, uz rok izvođenja radova od 90 dana.

Međutim, radovi nijesu završeni u predviđenom roku, što se potvrđuje podatkom da je tek godinu kasnije, odnosno u oktobru 2007. zaključen aneks ugovora kojim je rok za završetak posla produžen do aprila 2010. godine. Bitno je napomenuti da su u vrijeme, kada je potpisan ovaj aneks, na snazi već bila dva nova ugovora o rekonstrukciji biblioteke, koji su detaljno objašnjeni u narednom poglavlju.

Član 1.

Član 6. stav 1. osnovnog ugovora se mijenja i glasi:

Obzirom da u ugovorenom roku od 90 dana računajući od dana uvođenja u posao (30.07.2007 god. do 30.10.2007 god.) nije bilo moguće završiti radove koji su predmet osnovnog ugovora »Nadgradnja objekta Gradske biblioteke u Podgorici«, rok izvođenja radova se produžava i Izvodjač se obavezuje da iste završi najkasnije do 01.4.2010 god.

Rok se produžava zbog pojave nepredvidjenih i naknadnih radova u skladu sa Informacijom o radovima na objektu biblioteke i izgradnji Aneksa broj 9657 od 04.10.2007 god., koja je sačinjena i usaglašena od strane Komisije za nadzor i Projektantskog nadzora.

Iz Aneksa osnovnog ugovora

Dakle, nadogradnju biblioteke je po novom roku trebalo završiti u aprilu 2010. godine, ali se to nije desilo. Početkom iste godine Agencija je tražila od Direkcije za javne nabavke da joj odobri dodatne radove za nadogradnju biblioteke u iznosu od blizu 140 hiljada eura, što je 25 odsto vrijednosti osnovnog ugovora.

Ovaj procenat je upravo maksimalni iznos koji je za naknadne radove dozvoljen Zakonom o javnim nabavkama i on se može dodijeliti izvođaču bez sprovođenja novog tendera. Direkcija je odobrila ovaj zahtjev, pa je tako ukupna cijena nadogradnje biblioteke dostigla sumu od gotovo 670 hiljada eura.

Sa „Cijevnom komerc“ su zatim zaključena dva aneksa ugovora - jedan u martu 2010. godine i njime je ponovo pomjeren rok za završetak radova, ovog puta do 30. juna iste godine. Drugi aneks potpisan je u aprilu i on definiše višak radova u iznosu od blizu 140 hiljada eura. O

vaj višak radova „Cijevna komerc“ je dobila na osnovu ponude koju je Agenciji uputila tek nakon što je dobijena saglasnost od Direkcije za javne nabavke i vrlo je zanimljivo da se proračun dodatnih radova u cent poklapa sa odobrenom sumom, odnosno sa 25 odsto cijene osnovnog ugovora.

NADOGRADNJA				
1	Zidanje zidova od blok opeke d=25cm pos III.1 m2 350,37 x 28,50	9,985.55	1,697.54	11,683.09
2	Zidanje zidova d=12cm pos III.5 m2 143,43 x 24,82	3,559.93	605.19	4,165.12
3	Betoniranje armirano-betonskih rebara 40x50 cm pos II.5 m3 36,58 x 155,00	5,669.90	963.88	6,633.78
4	Nabavka i montaža armature pos II.8 kg 6237,48 x 1,00	6,237.48	1,060.37	7,297.85
5	Čelična konstrukcija pos IV.1 kg 13385,68 x 2,30	30,787.06	5,233.80	36,020.86
6	Čelična konstrukcija . Dopunska ponuda kg 1537,72 x 2,30	3,536.76	601.25	4,138.01
7	Vadenje ostataka drvenih greda iz kamena i AB zidova. Dopunska ponuda kom 120,00 x 26,00	3,120.00	530.40	3,650.40
8	Nabavka i ugradnja fasadnih panela. Dopunska ponuda m2 38,50 x 42,30	1,628.55	276.85	1,905.40
9	Fasadna bravarija, daljinska komandaza roletne kom 62. Dopunska ponuda varijanta II	11,501.00	1,955.17	13,456.17
10	Fasadna bravarija. Dopunska ponuda m2 45,95 x 348,89	16,031.50	2,725.36	18,756.86
11	Nabavka i ugradnja zidne i podne keramike pos V.3 m2 778,10 x 19	14,783.90	2,513.26	17,297.16
12	Nabavka i ugradnja hrastovog parketa po V.1 m2 235,00 x 36,00	8,460.00	1,438.20	9,898.20
13	Termotehničke instalacije dopunska ponuda br 16173 od 24.12.2008.	3,758.21	638.90	4,397.11
UKUPNO:		119,059.84	20,240.17	139,300.01

Iz ponude Cijevne Komerc

Dok je na snazi još bio ugovor o nadogradnji biblioteke, sa čijom se realizacijom uveliko kasnilo, Agencija za izgradnju i razvoj Podgorice odlučila je da objavi novi javni poziv za radove na biblioteci. Poziv je objavljen u aprilu 2007. godine i obuhvatio je dvije partije.

Prva partija se odnosila na rekonstrukciju biblioteke i izgradnju podzemnog prolaza, uz procijenjenu vrijednost posla od 670 hiljada eura, dok je druga partija obuhvatila izgradnju aneksa biblioteke, za šta je vrijednost procijenjena na 500 hiljada eura.

Kao kriterijum za izbor najbolje ponude izabrana je ekonomski najpovoljnija cijena. U pozivu nije naveden rok za izvođenje radova.

Ekonomski najpovoljnija ponuda, sa sledećim podkriterijumima, prema opadajućem redosledu

1. Ponudjena cijena0–60 bodova
2. Kvalitet..... 0–30 bodova
3. Rok završetka radova 0–5 bodova
4. Garatni period..... 0-5 bodova

Kriterijumi za odabir najpovoljnije ponude

Prilikom objave ove javne nabavke Agencija je prekršila pravila tenderske procedure. Naime, odluka o pokretanju postupka donijeta je tri dana pošto je objavljen poziv. Na ovaj način je prekršen član 28. Zakona o javnim nabavkama, koji jasno navodi da „naručilac, prije početka postupka javne nabavke, donosi odluku o pokretanju i sprovođenju postupka“.

Takođe, iako u pozivu nije naveden rok za javnu nabavku, u ovoj odluci se precizira da je „maksimalni rok za izvođenje radova za obje partije četiri mjeseca“.

AGENCIJA ZA IZGRADNJU
„RAZVOJ PODGORICE“ D.O.O.
Broj 3969
Podgorica, 30.04.2007. god.

Na osnovu člana 8. Odluke o osnivanju Agencije za izgradnju i razvoj Podgorice d.o.o. i člana 20. Statuta Agencije a u skladu sa članom 28. Zakona o javnim nabavkama (Sl. list RCG broj 46/06) donosim

O D L U K U

o pokretanju i sprovođenju postupka javne nabavke br.35/07

I. Agencija za izgradnju i razvoj Podgorice d.o.o., iz Podgorice, Ul. Jovana Tomaševića bb, matični broj 02397579, oglašava poziv za otvoreni postupak javne nabavke za izvođenje radova po sledećim partijama:

1. Rekonstrukcija Biblioteke i izgradnja podzemnog prolaza (tačka programa 8.1.12.)
2. Izgradnja aneksa Biblioteke (tačka programa 8.3.1.)

Odluka o pokretanju javne nabavke

Jedinu ponudu dostavila je „Cijevna komerc“, koja je za obje partije predložila po dvije varijante, ali sa različitim cijenama. Naime, za rekonstrukciju biblioteke i izgradnju podzemnog prolaza u varijanti A je ponudila cijenu od nešto preko 800 hiljada eura, dok je u varijanti B ponudila cijenu od blizu 940 hiljada eura.

Istovremeno, za izgradnju aneksa biblioteke je ponudila u varijanti A cijenu od preko 460 hiljada eura, a u varijanti B neznatno manje, odnosno nepunih 460 hiljada eura.

1.«CIJEVNA KOMERC«d.o.o Podgorica, Ulica crnogorskih serdara bb, ponuda zavedena pod brojem 4985 i 4986 od 31.05.2007 godine. Ponuda je primljena na arhivi Agencije u 13,45 časova.

Ovaj ponuđač nudi:

1. Rekonstrukciju Biblioteke i izgradnju podzemnog prolaza

za cijenu od:

VARIJANTA A : 818.098,83 € sa uračunatim PDV-om , u roku od 12 mjeseci, način plaćanja 30 % avansa, ostatak situacijama.

VARIJANTA B : 938.886,96 € sa uračunatim PDV-om sa istim uslovima kao u prethodnoj varijanti.

2. Izgradnja aneksa Biblioteke

za cijenu od:

VARIJANTA A : 462.489,43 € sa uračunatim PDV-om , u roku od 12 mjeseci, način plaćanja 30 % avansa, ostatak situacijama.

VARIJANTA B : 457.553,66 € sa uračunatim PDV-om sa istim uslovima kao u prethodnoj varijanti.

Iz ponude Cijevne Komerc

Agencija je u oba slučaja izabrala skuplje ponude. S obzirom na činjenicu da je u ukupnom bodovanju cijena nosila najveći broj bodova, očito je da su zloupotrijebljena ovlašćenja time što je prednost data navodno boljim tehničkim rješenjima.

Ovo je naročito izraženo kod rekonstrukcije biblioteke i izgradnje podzemnog prolaza, jer je prihvaćena cijena premašila procijenjenu vrijednost javne nabavke za preko 268 hiljada eura.

1. Rekonstrukcija Biblioteke i izgradnji podzemnog prolaza

Komisija predlaže naručiocu da prihvati ponudu ponuđača „Cijevna komerc“ iz Podgorice, **VARIJANTU B, po cijeni od 938.886,96 eura sa uračunatim PDV-om.** Rok za izvođenje je 12 mjeseci, avansno plaćanje u iznosu od 30 %, a ostatak putem situacija.

2. Izgradnja aneksa Biblioteke

Komisija predlaže naručiocu da prihvati ponudu ponuđača „Cijevna komerc“ iz Podgorice, **VARIJANTU A, po cijeni od 462.489,43 eura sa uračunatim PDV-om.** Rok za izvođenje je 12 mjeseci, avansno plaćanje u iznosu od 30 %, a ostatak putem situacija.

Iz ponude Cijevne Komerc

Ugovori su potpisani u julu 2007., uz rok izvođenja radova od godinu dana. Međutim, godinu kasnije potpisani su aneksi kojima su definišu naknadni radovi i produžava rok izvođenja radova za još dvije godine.

Član 1.

Član 11. stav 1. osnovnog ugovora se mijenja i glasi:

Obzirom da u ugovorenom roku od 12 mjeseci računajući od dana uvođenja u posao (30.7.2007 god. do 03.8.2008 god.) nije bilo moguće završiti radove koji su predmet osnovnog ugovora »Rekonstrukcija biblioteke i izgradnja podzemnog prolaza«, rok izvođenja radova se produžava i Izvodjač se obavezuje da iste završi najkasnije do 01.4.2010 god.

Rok se produžava zbog pojave nepredvidjenih i naknadnih radova u skladu sa Informacijom o radovima na objektu biblioteke i izgradnji Aneksa broj 9657 od 04.10.2007 god., koja je sačinjena i usaglašena od strane Komisije za nadzor i Projektantskog nadzora.

Iz Aneksa osnovnog ugovora

Kako ni ovi rokovi nijesu ispunjeni, Agencija je pribjegli istom scenariju, kao i kod ugovora o nadogradnji biblioteke. Naime, prvo je od Direkcije za javne nabavke obezbijedila saglasnost za pregovarački postupak za dodatne radove u visini od 25 odsto osnovne vrijednosti ugovora, što u konkretnim slučajevima podrazumijeva sume od preko 230 hiljada, odnosno 115 hiljada eura. Zatim su potpisani aneksi ugovora, a tek potom je „Cijevna komerc“ dostavila ponude za viškove radova, koje se u cent poklapaju sa odobrenim iznosima.

Agencija za izgradnju i razvoj Podgorice objavila je u decembru 2009. godine još jedan tender za radove na biblioteci. Ovog puta poziv je obuhvatio zanatske radove, kao i nabavku i ugradnju mašinske opreme i protivpožarnih vrata. Nabavka je procijenjena na vrijednost od 520 hiljada eura, a „Cijevna komerc“ je opet jedina dostavila ponudu i dodijeljen joj je posao za neznatno veći iznos.

Gradska biblioteka do danas nije završena i stavljena u funkciju. MANS je po ovom slučaju podnio dvije krivične prijave i još čeka odgovor na njih.

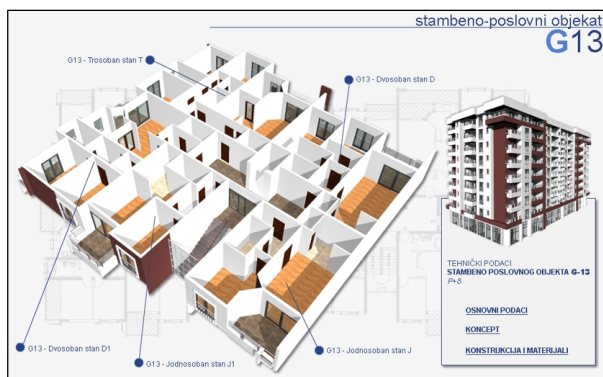
3.3. Prekoračenje rokova i naplate penala

U svim analiziranim slučajevima gdje je MANS utvrdio prekoračenje rokova pokazalo se da su naručioci uvijek tolerisali to prekoračenje i nikada nijesu naplatili penale izabranom ponuđaču, kao ugovornu kaznu zbog kašnjenja u ispunjavanju ugovornih obaveza, iako su imali takvu mogućnost shodno ugovornim odredbama. U nastavku je nekoliko karakterističnih studija, u kojima je dominantno izraženo probijanje roka za završetak radova.

Studija slučaja 6 - Ugovor između Pošte i moćnog predsjednika Opštine Bar

Nakon nakon sprovedenog javnog nadmetanj, crnogorska „Pošta“ je 03. jula 2008. godine sa Zavodom za izgradnju Bara (ZIB) koji je u vlasništvu gradonačelnika Bara Žarka Pavićevića, sklopila Ugovor o zajedničkoj izgradnji stambeno-poslovnog objekta.

Predmet Ugovora je bila izgradnja stambeno-poslovnog objekta broj 13 u zoni G, u okviru DUP-a „Topolica 1“ u Baru, na lokaciji gdje se i danas nalazi sjedište barske pošte. Ugovorom je bilo predviđeno da ulog Pošte u ovom zajedničkom poslu bude građevinska parcela površine 3.734m² i objekat stare pošte koji je trebao da bude porušen radi izgradnje novog stambeno-poslovnog objekta. ZIB je sa druge strane trebalo na sebe preuzme kompletne troškove izgradnje objekta, plaćanja komunalija, te pribavljanja građevinske i upotrebne dozvole.

Za svoj ulog, Pošta je trebala da dobije 30% od svih stambenih i poslovnih prostora u budućoj zgradi, što ukupno nije trebalo da iznosi manje od 4,3 miliona eura. Ostalih 70% je trebalo da pripadne ZIB-u.

ZIB je ugovorom garantovao izgradnju objekta po sistemu „ključ u ruke“ za vrijeme od najviše 30 mjeseci, računajući od dana potpisivanja Ugovora, odnosno najkasnije do januara 2011. godine. Ugovorom je takođe bilo predviđeno da Pošta ima pravo da za svaki dan kašnjenja u odnosu na definisani rok od ZIB-a naplati 0,1% od pomenutih 4,3 miliona, odnosno maksimalno 5% od te sume. Sa druge strane, ZIB se obavezao da osigura blanko mjenice sa mjesečnim ovlaštenjem kao garanciju za blagovremenu i kvalitetnu izgradnju objekta.

Ugovor je takođe predviđao i da Pošta oformi takozvanu investitorsku nadzornu službu koja će pratiti realizaciju ugovorenih radova.

Šest mjeseci nakon isteka roka, a gotovo tri godine od potpisivanja Ugovora, kompanija ZIB koja je pobijedila na tenderu Pošte nije sagradila niti jedan sprat stambeno-poslovnog objekta. Gradilište je ograđeno i napravljeni su iskopi temelja i podzemne etaže, i ništa više od toga. Trenutno važeći plan na ovoj parceli predviđa osmospratnicu.,

Gradilište objekta G-13, maj 2011. godine

Informacije koje je na osnovu Zakona o slobodnom pristupu informacijama MANS dobio od Pošte Crne Gore, svjedoče o brojnim neregularnostima u realizaciji ovog Ugovora od strane Pavićevićeve kompanije, ali i same Pošte Crne Gore.

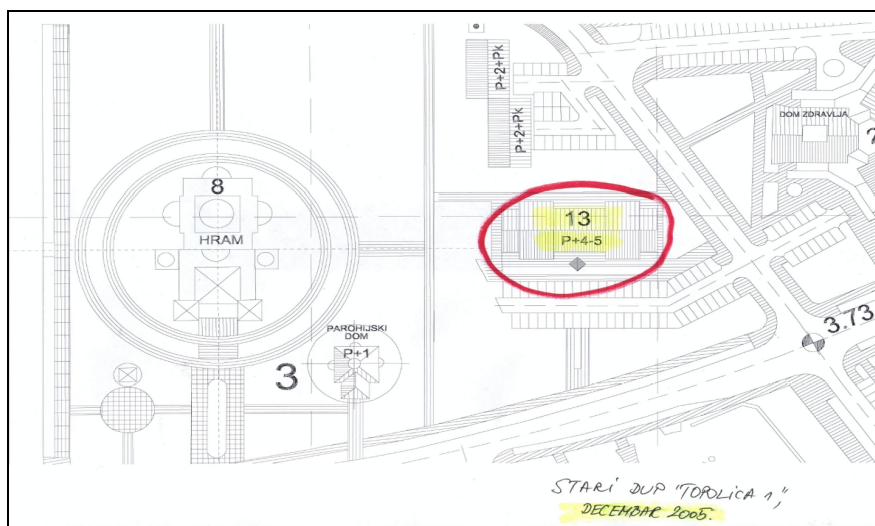
Prema onome što MANS ima kao informaciju, Pošta Crne Gore nije oformila investitorsku nadzornu službu koja je trebala da prati realizaciju Ugovora, već se ZIB-u prvi put u vezi kašnjenja obratila tek nakon isteka roka, i to početkom februara ove godine. U dopisu izvršni direktor Pošte, Milan Martinović poziva ZIB da izjasni na okolnosti kašnjenja realizacije Ugovora i pruži dokaze da uopšte može realizovati ovu investiciju.

U narednom dopisu koji je ZIB-u poslat 08. februara ove godine, Martinović obavještava ZIB da je potrebno formirati zajedničku radnu grupu, sastavljenu od predstavnika Pošte i ZIB-a, a koja bi trebala na terenu da utvrdi stanje stvari te sačini takozvani Protokol o nivou izgrađenosti objekta.

Pomenuta radna grupa je već 10. februara sačinila Protokol u kome se konstatuje da je od svih planiranih radova, ZIB izvršio izmještanje podzemnih električnih i hidro instalacija, te da su u toku radovi na iskopu temeljne ploče objekta.

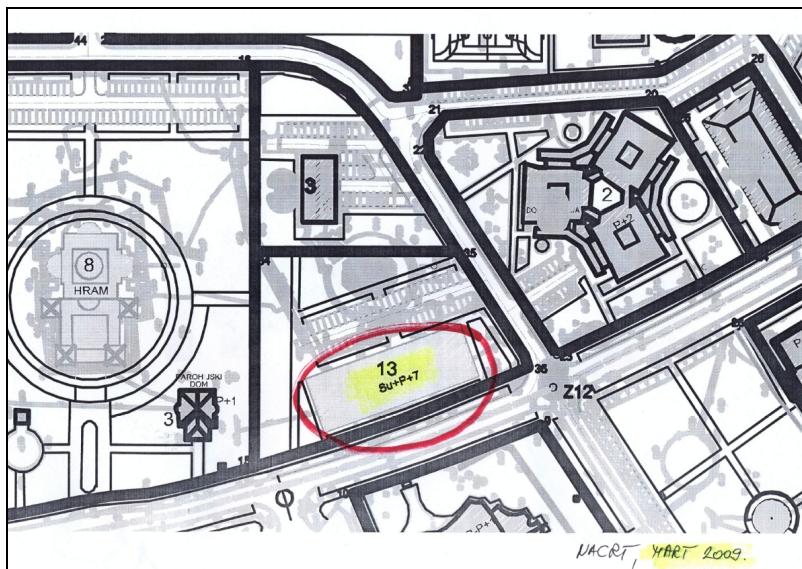
Ono što je posebno zanimljivo kada je ovaj Protokol u pitanju jeste konstatacija da u momentu zaključenja Ugovora između Pošte i ZIB-a 2008. godine, na lokaciji nije bila predviđena izgradnja objekta, te da je jedan od razloga za kašnjenje taj što je ZIB čekao da se usvoje izmjene plana u septembru 2009. godine kako bi počeo sa izgradnjom objekta. Međutim, zvanični podaci govore nešto drugo.

Izmjenama plana „Topolica 1“ iz decembra 2005. godine, na zemljištu Pošte je bio ucrtan stambeno-poslovni objekat spratnosti prizemlje+4 do 5 spratova (P+4-5), što je pretpostavlja se i bio osnov za zaključenje ugovora između Pošte i ZIB-a. Samim ugovorom nigdje nije precizirana ukupna površina, niti koliko će zajednička zgrada imati spratova, niti koliko iznosi ukupna investicija, što je kasnije prilikom izmjene plana poslužilo da se nesmetano poveća spratnost buduće zgrade.

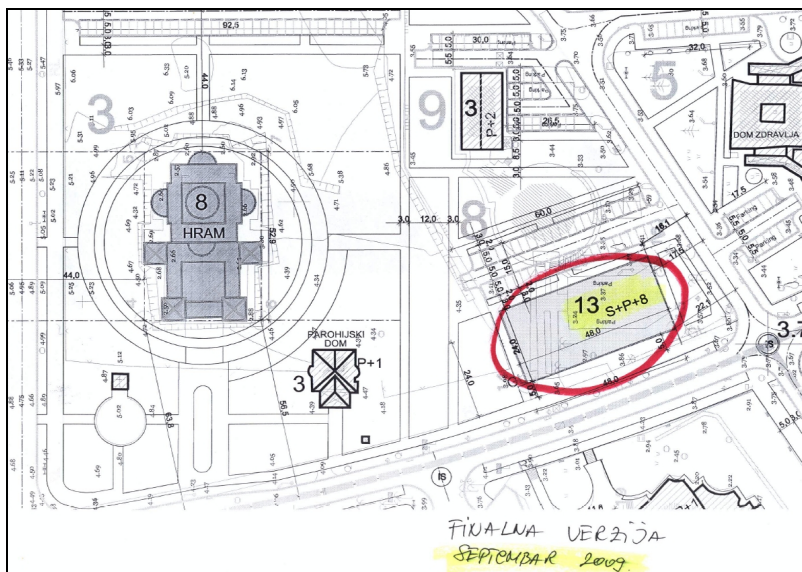

Izvod iz DUP-a „Topolica 1“ - decembar 2005. godine

U julu 2009. godine, godinu dana nakon potpisivanja Ugovora između Pošte i ZIB-a na javnu raspravu su stavljenje „Izmjene i dopune DUP-a Topolica 1“ koje su umjesto 5 spratova, na zemljištu Pošte sada predviđale zgradu od 7 spratova. Tokom javne rasprave, niko nije imao primjedbe na tu spratnost, pa ipak u finalnoj verziji plana koja je usvojena u septembru 2009. godine, dodat je još jedan, osmi sprat. Izmjene i dopune ovog plana je radila kompanija „Basketing“ od ranije poznata po saradnji i sa ZIB-om i sa Žarkom Pavićevićem.

Izvod iz DUP-a "Topolica 1" - nacrt iz 2009. godine

Izvod iz DUP-a "Topolica 1" - finalna verzija iz 2009. godine

Ono što je posebno zabrinjavajuće jeste činjenica da se u samom Protokolu navodi da je ZIB nakon potpisivanja Ugovora „radio na projektu zgrade na osnovu nezvaničnih saznanja o planskoj dokumentaciji“. Ova konstatacija upućuje na sumnju da je ZIB, preko svog vlasnika, Žarka Pavićevića, imao privilegovani pristup informacijama o tome što će biti konačna rješenja u detaljnom urbanističkom planu, u ovom slučaju, informaciju o tome kolika će biti spratnost objekta.

U međuvremenu je AD "Zavod za izgradnju Bara", na osnovu nezvaničnih saznanja o planskoj dokumentaciji, radio na projektu, uz prethodni dogovor sa predstavnicima "Pošta Crne Gore" DOO u vezi projekta, odnosno projektnih rješenja, kao i organizaciji prostora za urbanističkoj parceli i stvaranja mogućnosti nesmetanog funkcionisanja postojećeg objekta Pošte.

Izvod iz Protokola

Ovo takođe potvrđuje i naše sumnje da barski gradonačelnik nije sposoban da razdvoji funkciju prvog čovjeka Opštine koji ima ovlašćenja da inicira izmjene planske dokumentacije i postupa u javnom interesu, od funkcije i potrebe da kao većinski vlasnik ZIB-a, za svoju kompaniju ostvari što je mogući veći profit. U ovom konkretnom slučaju, ne postoji službena zabilješka da je bilo ko u toku javne rasprave za objekat G-13 tražio povećanje spratnosti, što implicira da je dogovor sa „Basketingom“ postignut u drugačijem aranžmanu.

Predstavnici Pošte su o situaciji sa ZIB-om informisali i Ministarstvo finansija i zatražili savjet o tome šta dalje da rade. Početkom marta, pomoćnik ministra finansija, Periša Perović je u dopisu Pošti naveo da postoje dva moguća scenarija.

S obzirom da Zavod za izgradnju Bara nije u roku iz člana 4 stav 1 alineja 4 predmetnog ugovora okončao izgradnju ugovorenog objekta i tako nesumnjivo došao u docijnu, Pošta Crne Gore ima mogućnost:

1. da na osnovu člana 12 stav 2 Ugovora zatraži isplatu ugovorene kazne zaključenjem aneksa predmetnog ugovora ponovo i treći, odnosno iznad ugovornih strana. Na odluku Odbora direktora o zaključenju aneksa ugovora potrebna je nova saglasnost Vlade Crne Gore, jer je Vlada Zaključkom od 14.02.2008. godine dala saglasnost na Odluku Odbora direktora Pošte Crne Gore broj 00010-350/3 od 21.01.2008. godine, kojom nije data mogućnost produženja roka izgradnje.
2. da na osnovu člana 13 predmetnog ugovora, zbog neurednog i neblagovremenog izvršenja ugovornih obaveza of strane Zavoda za izgradnju Bara, odmah zatraži isplatu nastale štete, nakon čega može na osnovu Odluke Odbora direktora od 21.01.2008. godine (ukoliko nije potrebna iznova izmijeniti ste) bez nove saglasnosti Vlade Crne Gore, ponovo objaviti javni oglas za izbor partnera javnim nadmetanjem ili prikupljanjem ponuda u smislu člana 40 Zakona o državnoj imovini.

81000 Podgorica, ul. Stanka Dragojevića
tel: +382 20 242 635; fax: +382 20 224 450; e-mail: ml@postcg.me

POMOĆNIK MINISTRA
Periša Perović

Izvod iz odgovora Ministarstva

Prvi scenario je podrazumijevao raskid ugovora sa ZIB-om, naplatu ugovorene kazne zbog nepoštovanja ugovora i raspisivanje novog tendera bez prethodne saglasnosti Vlade. Drugi scenario je takođe podrazumijevao naplatu ugovorene kazne, te zaključenje Aneksa ugovora koji bi se nanovo uredili odnosi sa ZIB-om, odnosno odredio novi rok za završetak zgrade. Za zaključenje ovog Aneksa, Pošti će trebati nova saglasnost Vlade jer prethodna saglasnost nije predviđala mogućnost produženje roka izgradnje.

Prema odredbama Ugovora iz 2008. godine, Pošta Crne Gore je bila dužna da kao investitor prati izgradnju objekta i daleko prije isteka roka konstatuje da ZIB neće biti u mogućnosti da ispunio ono što je dogovoreno. Pored toga, ZIB se potpisivanjem Ugovora obavezao da će pošti dostaviti garancije kao pokriće za blagovremeno kompletiranje radova, ali nije poznato da je Pošta ikada to iskoristila kako bi nadoknadila štete nastale kršenjem ugovora. Iz nevednog se može zaključiti da je u Pošti prećutno omogućeno ZIB-u da prekrši ugovor, a da za sada ne plati bilo kakve penale.

Sredinom marta ove godine, Pošti se obratila kompanija ZIB sa zahtijevom za zaključenje Aneksa Ugovora iz 2008. godine, kojim bi se rok za završetak radova prolongirao do kraja 2012 godine. Ovdje je važno napomenuti da je jedan od kriterijuma za dobijanje ugovora sa Poštom bio i rok u kome se ZIB obavezao da će završiti zgradu, a koji je ovim aneksom gotovo udvostručen. Tom prilikom ZIB je obavijestio Poštu da su sa Atlas bankom postigli da ih, u slučaju potrebe, prati u realizaciji ovog projekta.

Konačno, početkom maja ove godine, Odbor direktora Pošte je dao saglasnost na tekst Aneksa Ugovora sa ZIB-om koji je prosljeđen i Vladi na davanje saglasnosti. Ovaj Aneks je razmatran na posljednjoj sjednici Vlade, 02. juna ove godine.

Član 4. osnovnog ugovora mijenja se i glasi:

Ugovorne strane saglasno konstatuju da Pošti pripada 30% neto površine izgrađenog objekta i to:

- 1790 m² stambenog prostora
- 329 m² poslovnog prostora

koji prostor ima biti predat Pošti najkasnije do 31.12.2012. godine.

ZIB Bar, shodno prihvaćenoj ponudi, cijeneći mogućnost otkupa pripadajuće neto površine izgrađenog objekta obezbjeđuje Pošti:

- Prenos sredstava po osnovu nepreuzetih stanova u iznosu od 3.222.000,00 eura uz dinamiku isplate:

- a) 500.000,00 eura do 15.09.2011. godine
- b) 500.000,00 eura do 15.03.2012. godine
- c) 600.000,00 eura do 15.06.2012. godine
- d) 700.000,00 eura do 15.09.2012. godine
- e) 922.200,00 eura do 15.12.2012. godine

- Poslovni prostor velicine 329 m² urađen po sistemu „ključ u ruke,,

- Kontinuirano vršenje poštanskih usluga u postojećem objektu do uklanjanja istog.

Aneksom Ugovora se po prijedlogu ZIB-a rok za završetak radova prolongira do kraja 2012 godine i po prvi put definišu površine stambenog i poslovnog objekta koji u ovom poslu pripadaju Pošti. Tako je članom 1. Aneksa predviđeno da Pošti pripada 1.790m² stambenog i 329 m² poslovnog prostora.

Izvod iz Aneksa Ugovora sa ZIB-om

Umjesto da preuzme stanove, Pošta je Aneksom odlučila da ZIB umjesto toga

Pošti uplati ukupno 3,2 miliona Eura za 1.790m² stambenog prostora, odnosno 1.800 eura/m² što je daleko više od cijena koje se trenutno kreću na tržištu. Naravno, veća cijena po m² omogućava ZIB-u da Pošti preda manje kvadrata stambenog prostora. Poslovni prostor od 329 m² je procijenjen na 1,12 miliona eura, odnosno oko 3.400 eura po m².

Aneksom se ZIB obavezuje i da obezbijedi blanko mjenice kao obezbijedenje za blagovremeni završetak radova, što implicira da ih ZIB nije pribavio ranije kada je 2008. godine potpisao Ugovor sa Poštom.

Pošta Crne Gore, odnosno njen direktor Martinović i Odbor direktora su najvjerovatnije prilikom sklapanja ugovora iz 2008. godine, ZIB-u „progledali kroz prste“ i u posao izgradnje stambeno-poslovnog objekta ušli bez ikakve garancije od strane ZIB-a da će posao biti kompletiran na vrijeme. Na ovaj način nisu adekvatno zaštitili interese ovog državnog preduzeća što se nažalost u slučaju saradnje sa ZIB-om pokazalo kao velika greška. I pored toga što je postojao dovoljan osnov za jednostrani raskid ugovora sa ZIB-om, tokom dvije godine trajanja ugovora, čelni ljudi iz Pošte to pitanje nikada nisu stavili na dnevni red.

Slučaj poslovne saradnje sa Poštom Crne Gore, te način na koji je vremenom povećavana spratnost objekta G-13, otvara ogroman prostor za sumnju da barski Gradonačelnik Žarko Pavićević koristi svoju poziciju i ovlašćenja u oblasti urbanizma kako bi za svoju kompaniju obezbijedio što veći profit. Kao jedini razlog za nepoštovanje ugovora sa Poštom Crne Gore kao državnom firmom, nameće se namjera Pavićevića da kroz izgradnju većeg objekta za sebe pribavi veću imovinsku koristi.

Činjenica da je njegova kompanija u toku izrade planske dokumentacije imala „nezvanična saznanja o planu“ dovoljno govori o tome koliko je Pavićević sposoban da se javni interes stavi ispred ličnog, profitnog interesa. Smatram da rad Pavićevića kao Predsjednika Opštine Bar odavno zaslužuje pažnju policije i tužilaštva, jer slučaj sa objektom G-13 je samo još jedan u nizu primjera gdje postoji snažna sumnja da je Pavićević zbog lične koristi teško zloupotrijebio službeni položaj.

Studija slučaja 7 - Izgradnja Sportske dvorane u Kotoru

Javni poziv za izgradnju Sportske dvorane u Kotoru objavljen je u martu 2009. godine od strane Zavoda za školovanje i rehabilitaciju lica sa poremećajima sluha i govora iz tog grada, kao naručioca posla. Vrijednost nabavke je procijenjena na 4,5 miliona eura, uz maksimalni rok završetka radova od 18 mjeseci.

Ponude je dostavilo 12 ponuđača, a kao najpovoljnija je izabrana ponuda cetinjske firme „Lipa“ za cijenu od 5,2 miliona eura i rok izvođenja radova od 12 mjeseci. Kako se kao podizvođač radova ovom preduzeću pojavio „Eling“ sa učešćem od 20 odsto od ukupnih radova, to je značilo da je i ovo preduzeće moralo da dostavi kompletnu dokumentaciju koja je tražena javnim pozivom. Međutim, to nije bio slučaj.

Naime, naručilac posla je od ponuđača tražio da kao dokaze za stručnu i profesionalnu sposobnost dostave liste sličnih, izvedenih radova, čija je priroda i kompleksnost ekvivalentna radovima iz predmetne javne nabavke.

„Eling“ je kao podizvođač „Lipe“ takođe morao da dostavi listu radova koje je do tada izveo, jer Zakon o javnim nabavkama nedvosmisleno propisuje da ukoliko vrijednost ugovora podugovarača prelazi 10 odsto od ukupne vrijednosti javne nabavke, onda i podugovarač mora zadovoljiti sve uslove tendera, kao i glavni izvođač.

Iz navedenog naručilac je zauzeo stav, da nedostavljanje odvojenog akta u od strane podugovorača koji si tiče referenci ponuđača, obzirom da su dostavljene licenci firme kao i ovlaštenja lica koja će biti angažovana na radovima iz ponude, predstavlja manje odstupanje, obzirom da nema nikakvog bitnog uticaja na ponudu (čl. 68 stav 2 tačka 11 Zakona o javnim nabavkama), te da je ponuda ponuđača „Lipa“ D.O.O iz Cetinje ispravna.

Ali, i pored toga što je ova ponuda bila nepravna, kao i činjenice da je bila veća za oko 700 hiljada eura od procijenjene vrijednosti javne nabavke, Zavod za školovanje i rehabilitaciju lica sa poremećajima sluha i govora je ocijenio da se radi o manjem odstupanju i potpuno nezakonito dodijelio posao firmi koja nije zadovoljila tenderske uslove da bude

izabrana za izvođača radova.

Ugovor sa „Lipom“ je potpisan u oktobru 2009. godine, ali su radovi počeli tek u maju naredne godine. S obzirom da je rok za završetak posla iznosio godinu, proizilazi da je Sportska dvorana trebalo da bude izgrađena u maju 2011. godine.

Završeno svega 25 odsto radova

KOTOR - Iako je sportska dvorana u Kotoru trebalo da bude završena 12. maja, prema riječima direktora Zavoda za rehabilitaciju lica sa poremećajima sluha i govora Borislava Kašćelana, u krugu kojeg se gradi sportska dvorana, do sada je završeno svega 25 odsto radova.

Kako je kazao Kašćelan, razlozi zbog kojih pomenuti rok nije poštovan su loš kvalitet temeljnog podria, uskladjivanje projektne dokumentacije, izvođenje neplaniranih radova na zamjenu da ispod temelja, te izmjena trase drenaze oko objekta.

Vremenski uslovi usporili su zemljane radove, kao i one na hidrizolaciji suterenskih zidova, a izmještena je i trasa visokotlačnih kablova i izgrađen privremeni kanalizacioni sistem za okolne objekte koji su bili priključeni na septičke jame - pojašnjava Kašćelan.

Na sastanku kojem su prisustvovali sve zainteresovane strane u vezi sa ovim investicionim projektom ocijenjeno je da je neophodno produžiti rok za izvođenje preostalih radova i to pod istim ugovornim uslovima sa istim izvođačima i timom inženjera koji obavljaju stručni nadzor. Takođe je potrebno sačekati da priložnici sa dvorane na kanalizacioni sistem budu obuhvaćeni Generalnim urbanističkim planom, a taj postupak je u prosudbi.

U razumijevanje za navedeno dane iz naselja Rakite zbog oštećene saobraćajnice koja prolazi pored gradilišta, pokušaćemo da je što prije osposobimo - kazao je Kašćelan i podijelio da kanalizacioni sistem ispod saobraćajnice nije funkcionisao ni prije početka radova na izgradnji dvorane.

Zato ćemo sačekati koordinirane aktivnosti svih aktera kako ne bismo dva puta raskopavali istu trasu - najavljuje Kašćelan.

Predračunska vrijednost radova na izgradnji sportske dvorane u Rakitama je osam miliona i 800 hiljada eura, a glavni izvođač je preduzeće „Lipa“ sa Cetinja. **J.K.**

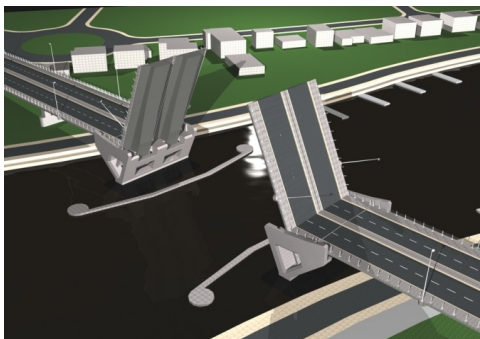
Međutim, u tom trenutku je bilo završeno svega 25 odsto ukupnih radova.

Aneks, kojim se produžava rok završetka radova za čak 18 mjeseci, potpisan je u junu 2011. godine. Zavod za školovanje i rehabilitaciju lica sa poremećajima sluha i govora do danas nije naplatio niti jednu kaznu izvođaču radova zbog kašnjenja u ispunjenju ugovornih obaveza, a na objektu se trenutno ne izvode nikakvi radovi.

Studija slučaja 8 - Izgradnja mosta na Port Mileni

Direkcija za saobraćaj je u martu 2010. godine objavila javni poziv za izgradnju mosta na Port Mileni, procjenjujući vrijednost javne nabavke na 18 miliona eura.

Interesovanje je iskazalo sedam ponuđača, a po kriterijumu najniže cijene kao najpovoljniji ponuđač izabrana je firma „Primorje“ Ajdovščina, Slovenija. Ova firma je ponudila da čitav posao završi za iznos od nepunih 14 miliona eura.

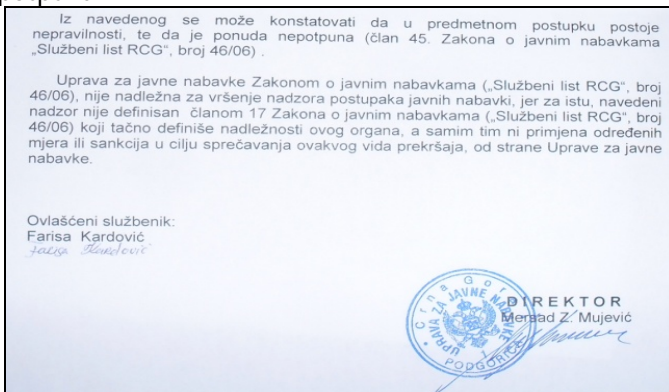

Analizirajući tendersku dokumentaciju MANS je utvrdio da „Primorje“ nije dostavilo licencu nadležnog organa kojim treba da dokaže profesionalnu sposobnost, već se obavezalo da će dostaviti tu licencu, ukoliko mu bude dodijeljen posao.

Zakon o javnim nabavkama jasno propisuje da ponuđači moraju dostaviti sve dokaze koji se traže javnim pozivom, inače će njihova ponuda biti odbijena kao neispravna.

Direkciji za saobraćaj su zbog odluke da dodijeli posao firmi „Primorje“, uprkos tome što nije ispunila uslove definisane tenderom, dva ponuđača dostavila prigovore. Međutim, Direkcija je oba prigovora odbila zbog formalnih nedostataka (da navodno nijesu izjavljeni od ovlašćenih lica), ne ulazeći pri tome uopšte u sadržinu podnijetih prigovora.

Postupajući po ovom slučaju, MANS je od Uprave za javne nabavke zatražio zvanično tumačenje da li je prekršen Zakon o javnim nabavkama. U odgovoru je Uprava saopštila da su u ovom postupku javne nabavke postojale nepravilnosti, te da je ponuda preduzeća „Primorje“ bila nepotpuna.

Iz mišljenja Uprave za javne nabavke

Nakon ovog tumačenja, MANS je državnom tužilaštvu protiv odgovornih u Direkciji za saobraćaj podnio krivičnu prijavu, zbog zloupotrebe službenog položaja kršenjem Zakona o javnim nabavkama, favorizovanja i dodjele posla kompaniji, koja nije bila ispunila uslove da se kvalifikuje na predmetnom postupku javne nabavke. Na odgovor još čekamo.

Takođe, ugovor o izgradnji mosta na kanalu Port Milena je potpisan u oktobru 2010. godine, dok je rok za izvođenje radova planiran u periodu od 18 mjeseci. To znači da je u aprilu 2012. godine most trebalo da bude završen.

Napušteno gradilište mosta

Međutim, firma „Primorje“ je u međuvremenu bankrotirala, tako da je krajem 2012. godine gradilište mosta bilo zatvoreno. Prema informaciji Vlade Crne Gore, u trenutku bankrota firme, most je bio završen 87 odsto, u šta je bilo uloženo blizu 13 miliona eura.

Studija slučaja 9 - Put Krapina u Budvi

Opština Budva je u februaru 2009. godine objavila javni poziv za izgradnju lokalnog puta u mjestu Krapina. Vrijednost radova procijenjena je na 1,98 miliona eura, a vrlo je začuđujuće da je u samoj tenderskoj dokumentaciji navedena cifra od 400 hiljada eura za ove radove. Nije poznato da li se radilo o grešci.

Na ovaj poziv stigle su dvije ponude i to budvanske kompanije „Gugi commerc“ koja je ponudila cijenu od nešto preko dva miliona eura uz rok za završetak radova od 25 dana, te ponuda kotorske firme „YU briv“ sa cijenom od 1,97 miliona eura i rok za završetak radova od 21 dan.

Međutim, pod obrazloženjem da “Yu briv” nije dostavila fotografije radova koje je izvodila, komisija je taj nedostatak utvrdila kao veći propust i tako eliminisala ponudu koja je bila povoljnija za 70 hiljada eura.

Ugovor sa “Gugi commerc” je potpisan u septembru 2009. godine i put je trebalo da bude završen u roku od 25 dana. Ipak, do danas, tri godine kasnije ovaj put nije završen, iako obračunske situacije pokazuju da je ukupna vrijednost izvedenih radova premašila čak i ugovorenu cijenu, odnosno da je ukupno isplaćeno preko 2,3 miliona eura.

OKONČANA SITUACIJA	
NA OBJEKTU: IZGRADNJA OBJEKATA INFRASTRUKTURE NA SEOSKOM PODRUČJU	
MJESTO GDJE SE IZVODE RADOVI : BUDVA	
UGOVOR BR. 001-2270/1 OD 04.09.2009 GOD.	
UGOVORENA VRIJEDNOST RADOVA	2.039.389,91 €
IZVEDENI RADOVI PO PRVOJ PRIVREMENOJ SITUACIJI	1.596.739,07 €
IZVEDENI RADOVI + PDV(17%)	2.344.811,86 €
ZA NAPLATU	648.072,79 €
Slovima : šessto četrdeset osam hiljada sedamdeset dva eura i 79/100	

Naime, iz raspoložive dokumentacije se vidi da je, recimo, za odvoz viška materijala na deponiju utrošeno nevjerovatnih 115 hiljada eura, ili za izradu bankina preko pet hiljada eura, iako ih uopšte nema na putu. Istovremeno je za nepredviđene radove potrošeno čak 260 hiljada eura.

Po dokumentaciji je put već završen

Zbog očiglednih zloupotreba u realizaciji ovog posla, MANS je podnio krivičnu prijavu protiv odgovornih u Opštini Budva, kao i ovlašćenih predstavnika firme “Gugi commerc”.

Navodno završeni put ka Krapini – fotografija iz septembra 2012. godine

3.4. Kršenja načela konkurencije i transparentnosti

U određenom broju analiziranih postupaka javnih nabavki MANS je utvrdio nedvosmisleno kršenje načela konkurencije i transparentnosti, koje se garantuju Zakonom o javnim nabavkama.

Sledeće dvije studije slučaja pokazuju kako su kršenjem ovih načela eliminisani povoljniji ili potencijalni ponuđači, a u prvom slučaju je odlučujuću ulogu za takvo nedozvoljeno postupanje imala Komisija za kontrolu postupka javnih nabavki.

Studija slučaja 10 - Jalovište u Mojkovcu

U februaru 2010. godine Direkcija javnih radova objavila je javni poziv za izvođenje radova na sanaciji Jalovišta u Mojkovcu.

Vrijednost javne nabavke iznosila je tri miliona eura, dok je od ponuđača zatraženo da u pogledu profesionalne sposobnosti podnesu kao dokaze tri vrste licenci: za saobraćaj, hidrotehniku i radove geodezije.

Ponude je uputilo čak 17 firmi, a kao najpovoljnija je izabrana kompanija "Tehnoput" iz Podgorice koja je ponudila da za šest mjeseci, i cijenu od približno 1,6 miliona eura, završi čitav posao.

Međutim, na odluku se žalio jedan od ponuđača, odnosno podgorička firma "Bemax", tvrdeći da izabrani ponuđač nije dokazao svoju profesionalnu sposobnost, jer nije dostavio licencu za jake i slabe struje.

Nedovoljno precizan zahtijev naručioca u pogledu karaktera instalacija uslovljava obavezu ponuđača da uz svoju ponudu dostave licencu za izvođenje radova na instalacijama jake struje i licencu izvođenje radova na instalacijama slabe struje.

Iz prigovora Bemaxa

Direkcija javnih radova je odbacila ovaj prigovor, budući da javnim pozivom ova licenca nije ni tražena. Pri tome je vrlo zanimljivo da je upravo "Bemax" dostavio pomenutu licencu.

Nakon što je Direkcija odbacila prigovor, ova kompanija je uputila žalbu Komisiji za kontrolu postupka javnih nabavki, koja je odlučila u njenu korist i ocijenila da su svi ponuđači bili dužni da podnesu licencu za slabe i jake struje, kao dokaz profesionalne sposobnosti.

Komisija je istovremeno naložila Direkciji javnih radova da postupi po njenoj odluci, pa je posao na kraju dodijeljen "Bemaxu" za cijenu od preko 1,7 miliona eura. Na ovaj način svi ostali ponuđači su dovedeni u neravnopravan položaj, čime su ugrožena načela konkurencije i ravnopravnosti ponuđača. Istovremeno je posao dodijeljen firmi čija je ponuda bila veća za oko 150 hiljada eura, u odnosu na prvobitno izabranog ponuđača.

Takođe, u ovom slučaju utvrdili smo i kršenje Zakona o javnim nabavkama u dijelu odredbi o konfliktu interesa. Naime, u odvojenom postupku javne nabavke je "Preduzeće za građevinski nadzor i laboratorijska ispitivanja" izabrano da obavi stručni nadzor nad izvedenim radovima na Jalovištu. Dokumentacija je pokazala da se ova firma u istom poslu pojavila kao podizvođač radova "Bemaxu". MANS je i po ovom slučaju podnio dvije krivične prijave, čiji ishod još očekuje.

Studija slučaja 11 - Izgradnja nadvožnjaka u Baru

Početkom 2010. godine Opština Bar je objavila poziv za izgradnju nadvožnjaka u tom gradu, vrijednog 1,45 miliona eura. U pozivu je naznačeno da će najpovoljniji ponuđač biti izabran shodno kriterijumu najpovoljnije ekonomske ponude, te da se isključuje mogućnost avansnih plaćanja budućem izvođaču radova.

Razmatrajući tri dostavljene ponude, Opština Bar je jednu odbacila kao neispravnu, dok je od preostale dvije odlučila da izabere skuplju ponudu. Naime, posao je dodijelila podgoričkoj firmi „Bemax“ za ukupnu sumu od 1.448.015 eura, iako je ponuda užičke firme „Putevi“ bila povoljnija i iznosila je 1.323.694 eura.

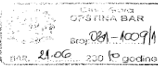
U obrazloženju odluke zašto se posao dodjeljuje firmi koja je imala skuplju ponudu, navedeno je da je „Bemax“ ponudio povoljnije uslove plaćanja time što je predložio da mu 50 odsto ukupne cijene bude isplaćeno tek po završetku posla. Kako je dalje objašnjeno, na taj način će „opština u periodu evidentne krize biti relaksirana kreditnih zaduženja“.

Međutim, ovakvo objašnjenje je potpuno neprihvatljivo jer Zakon o javnim nabavkama jasno propisuje da se postupak javne nabavke može sprovesti jedino ukoliko je naručilac obezbijedio sva potrebna sredstva, što je i bio slučaj. Naime, Opština Bar je u Planu javnih nabavki za 2010. godinu već imala opredijeljena sredstva za ovaj posao.

Ugovor sa „Bemax-om“ je zaključen u junu 2010. godine i potpuno iznenađujuće je njime ugovoreno da će izvođaču odmah biti isplaćeno 20 odsto avansa, iako je to javnim pozivom bilo isključeno.

Naime, istog dana kada je Opština Bar potpisala ugovor sa „Bemax-om“, istovremeno je sa Direkcijom za saobraćaj potpisala Ugovor o sufinansiranju radova na izgradnji nadvožnjaka u iznosu od 600 hiljada eura, od čega je i isplaćen avans.

Sporazum o sufinansiranju radova

 CRNA GORA VLADA CRNE GORE DIREKCIJA ZA SAOBRAĆAJ Broj: 01- <i>58877</i> Podgorica, 21.06.2010.god.	 Opština Bar Broj: <i>08A-1009/11</i> Bar, 21.06.2010.godina
SPORAZUM o sufinansiranju radova na izgradnji nadvožnjaka u Baru	
Zaključen u Podgorici dana 21.06.2010.godine, između:	
1. Direkcije za saobraćaj Crne Gore, koju zastupa direktor Veselin Grbović	
i	
2. Opština Bar, koju zastupa gradonačelnik Žarko Pavićević	
Član 1	
Ovim sporazumom se utvrđuju prava i obaveze u vezi sufinansiranja radova na izgradnji nadvožnjaka u Baru.	
Član 2	
Potpisnici ugovora su upoznati da je opština Bar po pokrenutoj proceduri javnog nadmetanja izabrala izvođača radova za izvođenje radova iz člana 1 ovog sporazuma sa preduzećem Bemax doo Podgorica za vrijednost od 1.397.334,86 €.	
Član 3	
Potpisnici sporazuma su saglasni da sredstva za realizaciju ovog projekta obezbijede na sledeći način:	
<ul style="list-style-type: none">- Direkcija za saobraćaj iz kapitalnog budžeta za 2010.godinu iznos od 600.000,00 €- Opština Bar iz sopstvenog budžeta do iznosa ukupne vrijednosti završenih radova na ovom projektu.	

Dakle, time što je u javnom pozivu izričito isključila mogućnost dostavljanja ponuda koje sadrže avansno plaćanje i Direkciju za saobraćaj nije predstavila kao sufinansijera, koja je upravo omogućila taj oblik plaćanja, grubo su prekršena načela konkurencije, transparentnosti postupka i ravnopravnosti ponuđača, koja su definisana Zakonom o javnim nabavkama.

Shodno ugovornim odredbama izgradnja nadvožnjaka trebalo je da počne u julu 2010. godine, dok je rok za završetak radova bio mart naredne godine. Međutim, na početak gradnje se čekalo punih pet mjeseci, da bi nadvožnjak bio svečano otvoren tek u julu 2011. godine. Opština Bar nije izvođača radova upozoravala na kašnjenje u ispunjenju ugovornih obaveza, niti naplaćivala penale zbog toga, obrazlažući da je do te situacije došlo zbog neriješenih imovinsko-pravnih odnosa sa vlasnicima zemljišta na lokaciji gdje se gradio nadvožnjak.

Postupajući po ovom slučaju, zbog teškog kršenja Zakona o javnim nabavkama i favorizovanja kompanije „Bemax“ na štetu javnog interesa, MANS je protiv odgovornih u Opštini Bar podnio krivičnu prijavu. Ishod po ovoj krivičnoj prijavi još čekamo.

3.5. Konflikt interesa

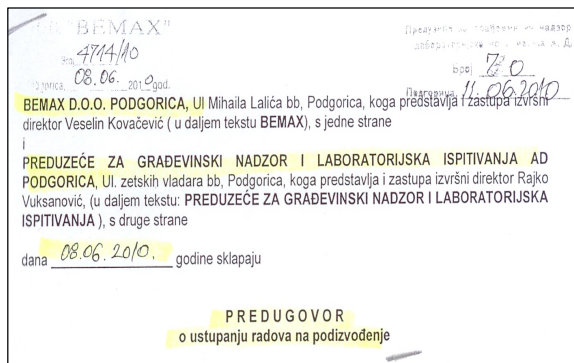
Sledeće studije slučaja pokazuju kako su Direkcija za saobraćaj i Direkcija javnih radova grubo kršile odredbe Zakona o javnim nabavkama koje se odnose na konflikt interesa. Naime, stručni nadzor nad radovima sprovodile su firme, koje su u istom poslu bile podizvođači izabranom izvođaču radova.

Studija slučaja 12 - Izgradnja puta Tomaševo-Pavino Polje

Direkcija za saobraćaj je u maju 2010. godine objavila javni poziv za rekonstrukciju dionice magistralnog puta Tomaševo-Pavino Polje, procjenjujući vrijednost javne nabavke na 2,9 miliona eura. U julu iste godine, po kriterijumu najniže ponuđene cijene, kao najpovoljniji ponuđač izabrana je podgorička firma „Bemax“, koja je ponudila da posao završi za 12 mjeseci, a uz cijenu od nepunih 2,5 miliona eura.

Kompanija „Bemax“ je za konkretni posao kao podizvođača radova angažovala firmu „Preduzeće za građevinski nadzor i laboratorijska ispitivanja“, sa kojom je ugovor zaključila početkom juna 2010. godine. Međutim, upravo je ovu firmu u julu, u odvojenom postupku javne nabavke, Direkcija za saobraćaj izabrala da vrši stručni nadzor nad rekonstrukcijom dionice Tomaševo-Pavino Polje.

Ugovor koji potvrđuje konflikt interesa

Drugim riječima, kvalitet izvedenih radova „Bemax-a“ je kontrolisala firma koja mu je bila podizvođač u istom poslu. Na ovaj način su grubo prekršene odredbe Zakona o javnim nabavkama koje se odnose na konflikt interesa, zbog čega je MANS podnio krivičnu prijavu protiv odgovornih u Direkciji za saobraćaj i ovlašćenih predstavnika obje kompanije.

Gradilište puta Tomaševo-Pavino polje

Inače, ugovor je definisao da rekonstrukcija puta bude završena u roku od 12 mjeseci, odnosno do avgusta 2011. godine. Međutim, sa završetkom posla se kasnilo nekoliko mjeseci, pa je saobraćajnica zvanično predana na upotrebu tek krajem oktobra iste godine.

Uprkos kašnjenju, Direkcija za saobraćaj nije naplatila penale zbog prekoračenja dogovorenog roka, iako je ta mogućnost bila predviđena ugovorom. Odgovor na podnijetu krivičnu prijavu zbog kršenja odredbi o konfliktu interesa još nijesmo dobili.

Studija slučaja 13 - Izgradnja zaobilaznice oko Žabljaka

Kada je Direkcija za saobraćaj krajem aprila 2011. godine, po osnovu javnog poziva sa početka te godine, donijela odluku da „Preduzeće za građevinski nadzor i laboratorijska ispitivanja“ sprovede stručni nadzor nad radovima na izgradnji zaobilaznice oko Žabljaka, u isto vrijeme objavila je i javni poziv za izgradnju zaobilaznice.

Javnim pozivom je vrijednost te nabavke procijenjena na 1,1 miliona eura, uz rok izvođenja radova od tri mjeseca. Od pet dostavljenih ponuda, Direkcija je u julu kao najpovoljniju prihvatila ponudu nikšićke firme „Mehanizacija i programat“ za ukupnu cijenu od oko 830 hiljada eura.

<p>A.D. Mehanizacija i programat Broj: 2-312 Nikšić 1.02.2011</p>	128	PREDUZEĆE ZA GRAĐEVINSKI NADZOR I LABORATORIJSKA ISPITIVANJA A.D. Broj: 120 Podgorica, 03.02.2011 god.
UGOVOR O poslovno-tehničkoj i tehnološkoj saradnji		
Sačinjen dana <u>01.02.2011.</u> godine, u Nikšiću, između		
1. <u>AD „Mehanizacija i programat“</u> iz <u>Nikšića</u> , koje zastupa Izvršni direktor <u>Vidak Mrvošević maš. ing.</u> , s jedne strane, i		
2. <u>„Građevinski nadzor i laboratorijska ispitivanja“ AD iz Podgorice</u> , koga zastupa Direktor <u>Rajko Vuksanović dipl.ing.grad.</u> , s druge strane.		
Član 1. Predmet i cilj ugovora		
Ugovarači pristupaju sklapanju ovog ugovora u cilju racionalnijeg iskorišćavanja sopstvenih kapaciteta, zaokruženja tehnološkog procesa iz djelatnosti oba ugovarača, i efikasnijem nastupanju na domaćem i stranom tržištu.		

Ugovor koji potvrđuje konflikt interesa

Međutim, firme „Mehanizacija i programat“ i „Preduzeće za građevinski nadzor i laboratorijska ispitivanja“ već su imale zaključen Ugovor o poslovno tehničkoj saradnji, što znači da se radilo o očiglednom konfliktu interesa, te „Mehanizacija i programat“ nije mogla da bude izabrana za izvođača radova.

Šta više, u zapisniku komisije o vrednovanju ponuda za izbor izvođača radova za izgradnju zaobilaznice oko Žabljaka, koji je od 1. jula 2011. godine, proizilazi da su odgovorni u Direkciji za saobraćaj razmatrali pitanje postojanja potencijalnog konflikta interesa, ali da su ocijenili da je postupak nabavke za vršenje stručnog nadzora u toku, te da shodno tome konflikt i ne postoji.

Međutim, ovakva tvrdnja je netačna, zato što je odluka da se stručni nadzor povjeri „Preduzeću za građevinski nadzor i laboratorijska ispitivanja“ donijeta 28. aprila, odnosno tri mjeseca prije nego što je komisija uopšte i zasijedala.

Dakle, ovdje se radilo o očiglednom kršenju Zakona o javnim nabavkama, koji kroz odredbe o konfliktu interesa izričito zabranjuje da nad određenim radovima stručni nadzor vrši pravni subjekt, koji već ima neku vrstu poslovne saradnje sa izabranim izvođačem radova, što je ovdje bio slučaj.